

Vangstvooruitzichten voor 2001

ir. Wim Demaré - Afdeling Biologie, CLO-DvZ
Ing. Willy Vanhee - Afdeling Biologie, CLO-DvZ

De Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (ICES) geeft jaarlijks advies ten behoeve van het visserijbeheer. Daarvoor doet de Raad een beroep op het 'Advisory Committee on Fishery Management' (ACFM), een gespecialiseerd adviesorgaan binnen ICES. Dit comité vergaderde onlangs in Kopenhagen, en maakte vangstvoorspellingen voor meer dan 150 vis- en schaaldierbestanden in het Noordoost Atlantisch gebied voor het jaar 2001.

In deze bijdrage bespreken we de vangstverwachtingen voor de bestanden die de Belgische visserijsector het meest aanbelangen: tong in de Noordzee, het Engels Kanaal, de Ierse Zee, de Keltische Zee en de Golf van Gascogne, en schol, kabeljauw, schelvis en wijting in de Noordzee. *Alle vangstverwachtingen gelden bij gelijkblijvende visserijdruk, en mogen dus zeker niet in quota worden vertaald.* Daarvoor is het wachten op de beslissing van de Europese Commissie, die de adviezen van ACFM in 'Totale Toegestane Vangsten' (TAC's) en nationale vangstquota dient om te zetten.

Tong - Noordzee

De broedjaren van tong in 1987 en 1991 waren van een uitzonderlijke omvang: elk drie tot vier maal sterker dan gemiddeld (*). Hierdoor namen de vangsten (en de quota) vanaf 1990 toe, na een lange periode van geringere aanvoer. De broedproductie in 1992-95 was echter ronduit zwak en dit verklaart de veel lagere vangsten in de tweede helft van de jaren '90. In 1997 daalden de vangsten zelfs tot een minimum van

Aanvoer in 1999, verwachte aanvoer in 2000, en voorspelde aanvoer in 2001 bij gelijkblijvende visserijdruk (in duizend ton).

	1999	2000	2001
Tong Noordzee	23,4	23,5	20,0
Tong Engels Kanaal	4,2	4,7	5,0
Tong Keltische Zee	1,0	1,1	1,7
Tong Ierse Zee	0,9	1,1	1,3
Tong Golf	5,6	5,5	5,4
Schol Noordzee	80,7	98,6	93,4
Kabeljauw Noordzee	96,2	92,9	95,8
Schelvis Noordzee	112,3	162,0	208,9
Wijting Noordzee	59,2	77,1	90,6

15.000 ton. In 1998 en 1999 werd opnieuw ca. 22.000 ton aangevoerd, mede als gevolg van de sterke broedklasse 1996, die drie maal groter was dan het gemiddelde (Figuur 1).

Voor 2000 wordt een vangst van 23.500 ton verwacht. *Bij een gelijke visserijdruk in het jaar 2001 wordt een aanvoer van 20.000 ton voorspeld (40 % daarvan bestaat uit de goede jaarklasse 1996).*

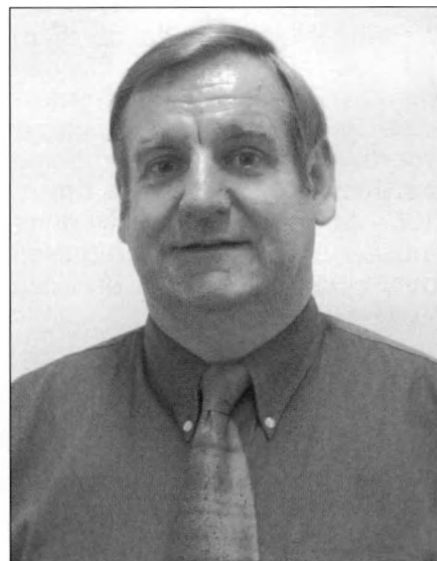
Tong - Engels Kanaal

1989 was het meest succesvolle broedjaar uit de tijdsreeks met bijna 47 miljoen rekruten (tegenover een gemiddelde van 25 miljoen). Ook de jaarklassen 1990, 1991, 1993 en 1996 zaten allen boven het gemiddelde. De opeenvolging van gemiddelde tot sterke jaarklassen (met uitzondering van 1992) had een gunstige invloed op de vangsten in 1990-97. In 1998 werd opnieuw een sterke jaarklasse waargenomen, wat eens te meer gunstige vooruitzichten biedt voor de komende jaren (Figuur 2).

Een ongewijzigde visserijdruk zou resulteren in een vangst van 5.000 ton in het jaar 2001, één van de hoogste vangstcijfers van de afgelopen decennia. 38 % van deze aanvoer zou bestaan uit de jaarklasse 1998.

Tong - Keltische Zee

Het tongbestand in de Keltische Zee werd in het verleden steeds gekenmerkt door relatief geringe jaarlijkse schommelingen. De uitzonderlijk goede broedklasse 1998 (met een sterkte van 15 miljoen rekruten, tegenover een gemiddelde van 5 mil-

joen), is dan ook een onverwachte meevaller (Figuur 3).

Bij gelijkblijvende visserijdruk worden de vangsten in 2001 op ca. 1.700 ton geraamd, een stijging met ongeveer 50 % t.o.v. 2000. We kunnen dus rekenen op de voortzetting van een rendabele tongvisserij in de Keltische Zee.

Tong - Ierse Zee

Het grootste broedsucces in deze stock werd in 1984 genoteerd, met 25 miljoen rekruten (ten opzichte van een gemiddelde van ongeveer 8 miljoen). In de periode daarna is de broedproductie aanzienlijk teruggefallen. Enkel de jaarklassen 1989, 1995 en 1996 staken boven het lange-termijn-gemiddelde uit (Figuur 4). De paaistand bereikte in 1987 een historisch maximum met 7.000 ton. Daarna daalde hij tot nauwelijks 3.000 ton in

1997. Door de betere jaar-klasse 1996 wordt opnieuw een toename van de paaistand tot ca. 3.600 ton verwacht in de eerstkomende jaren.

De maximale aanvoer uit de tijdreeks bedroeg 2.800 ton (1987). Daarna daalden de vangsten tot amper 860 ton in 1999. Vermits de Ierse Zee in de periode februari-maart 2000 gedurende een tiental weken gesloten bleef, wordt voor 2000 een daling in de visserijdruk verwacht. *Bij eenzelfde visserijdruk, wordt voor het jaar 2001 een toename van de vangsten tot 1.300 ton voorspeld.*

Tong - Golf van Gascogne

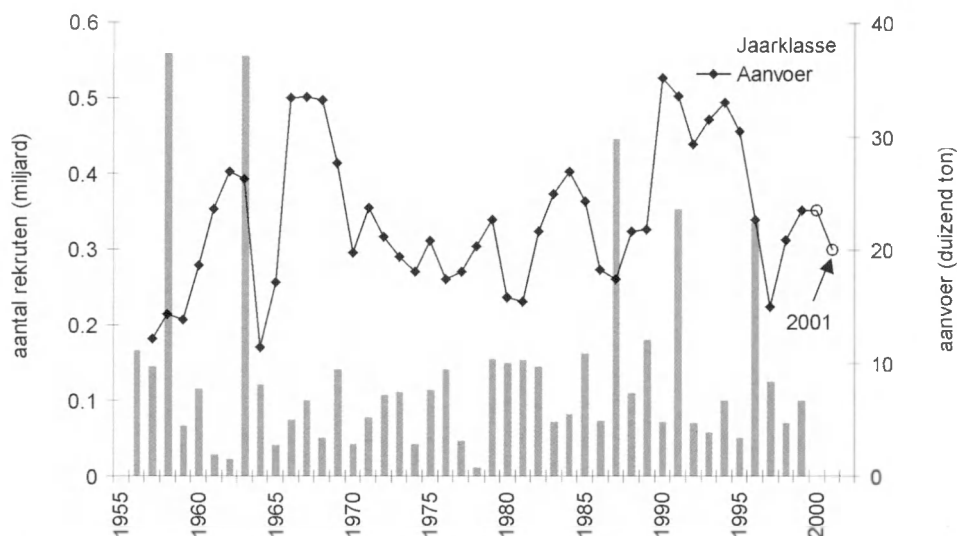
Sinds het begin van de tijdreeks (1983) zijn de tongvangsten in de Golf van Gascogne voortdurend gestegen, tot een hoogtepunt van ca. 7.500 ton in 1994. Sindsdien is een lichte daling in de vangstcijfers merkbaar (Figuur 5).

De verwachte vangst voor het jaar 2001 bedraagt 5.400 ton. De huidige grote stockomvang (14.000 ton) mag als een voldoende garantie voor de nabije toekomst beschouwd worden.

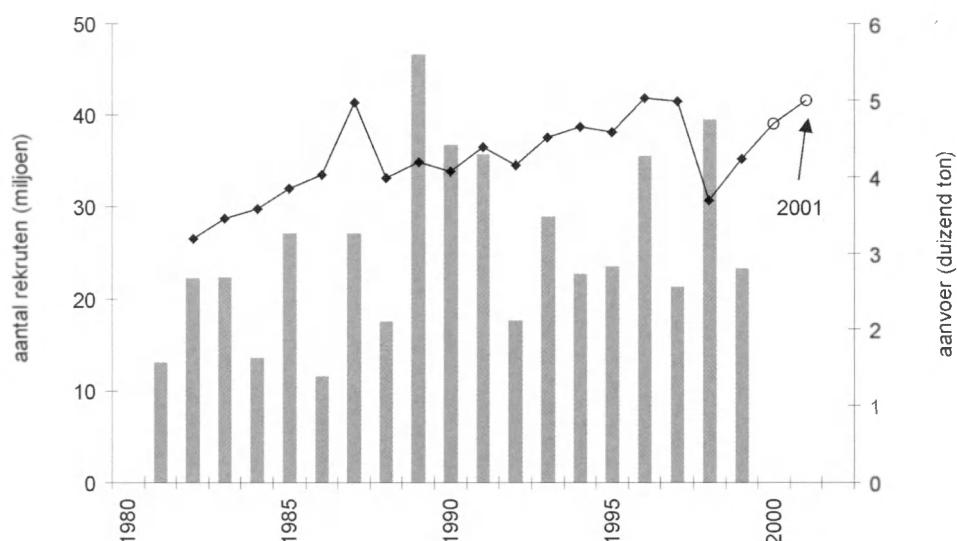
Schol - Noordzee

De internationale scholvangsten stegen van gemiddeld 120.000 ton in de jaren '60 tot een historisch maximum van 170.000 ton in 1989. Daarna ging de aanvoer in vrije val, tot een absoluut minimum van 72.000 ton in 1998 (Figuur 6). De reden van deze achteruitgang ligt ondermeer in de opeenvolging van zwakke tot gemiddelde broedjaren in de periode 1986-95. De tegenvallende broedjaren, tezamen met de hoge visserijsterfte, maakten dat de paaistand in 1997 tot een minimum van 180.000 ton terugviel. De sterke jaar-klasse 1996 (ca. 690 miljoen rekruten) zorgt voor een licht herstel van de paaistand in 2000.

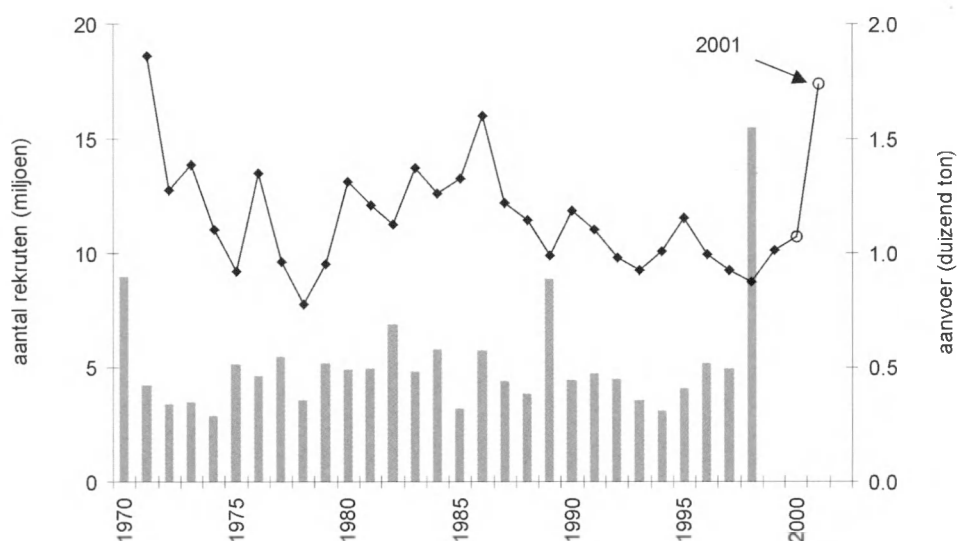
Door het succesvolle broedjaar 1996 zullen ook de vangsten in 2000 en 2001 stijgen. *Bij gelijk-blijvende visserijdruk wordt voor 2001 een aanvoer van 93.000 ton voorspeld.*

Figuur 1 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor tong, Noordzee.

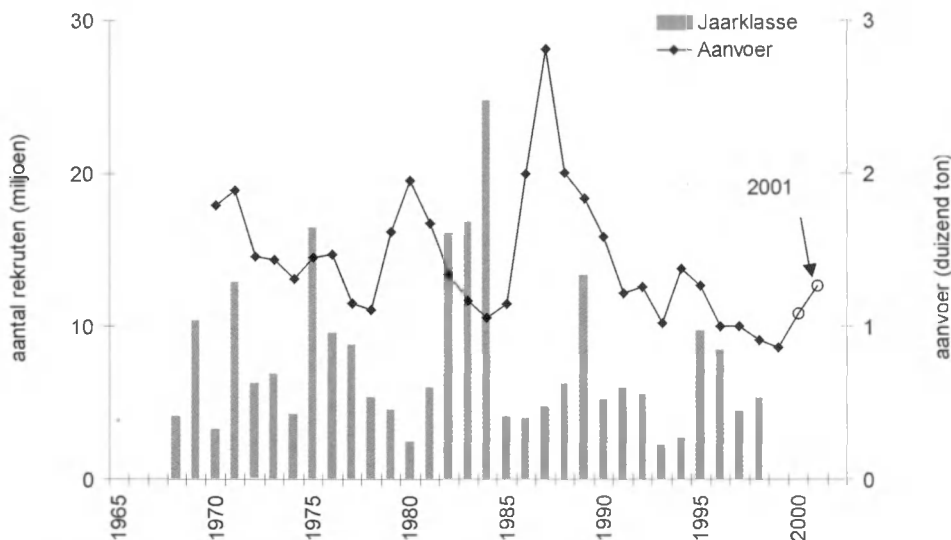

Figuur 2 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor tong, Engels Kanaal.

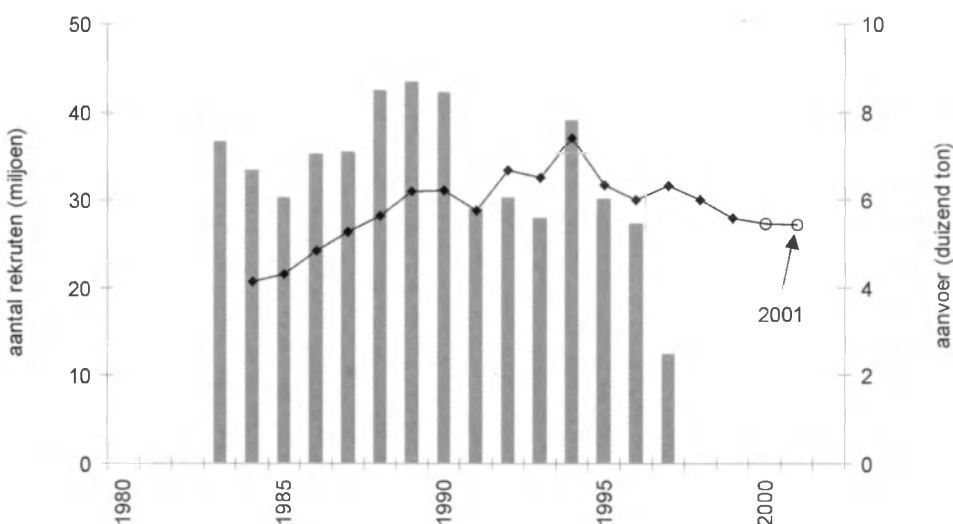

Figuur 3 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor tong, Keltische Zee.

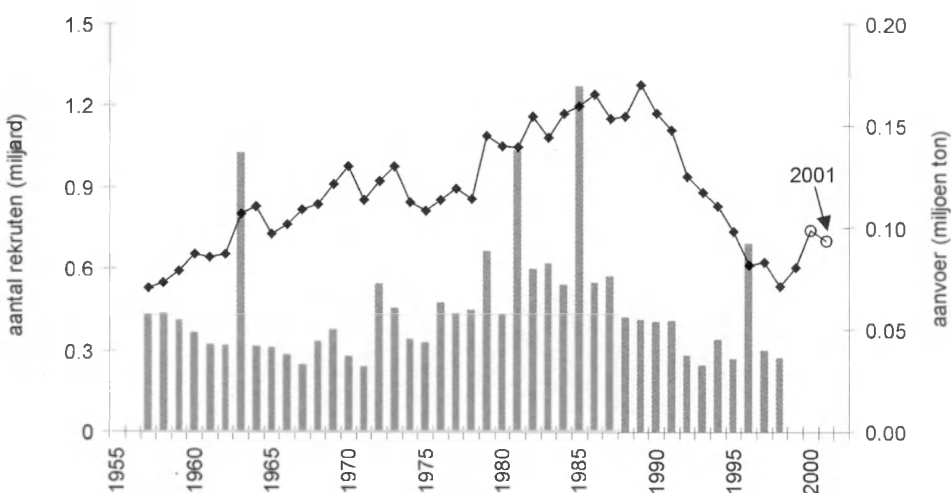

Figuur 4 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor tong, Ierse Zee.

Figuur 5 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor tong, Golf van Gascogne.

Figuur 6 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor schol, Noordzee.

Kabeljauw - Noordzee, Engels Kanaal, Skagerrak

De kabeljauwstand is sinds het begin van de jaren '70 op ongeveer een kwart teruggeval- len. Sinds 1990 evenwel, lijkt er een einde te zijn gekomen aan de neerwaartse trend, en schommelt het ouderbestand tussen 65 en 80.000 ton (tegen- over 210 à 280.000 ton in de periode 1970-75). Het voorbije decennium schommelde de aan- voer tussen de 100 en 150.000 ton—niet eens de helft van wat in het begin van de jaren '70 werd gevangen, maar wél onge- veer twee maal meer dan de omvang van de paaistand (Figuur 7).

De visserij op kabeljauw is en blijft gekenmerkt door een veel te hoge graad van bevissing op de onvolwassen exemplaren (jonger dan drie jaar) en is daardoor sterk afhankelijk van nieuwe broedklassen. Gemid- deld wordt jaarlijks een kabel- jauwbroed geproduceerd van ongeveer 380 miljoen rekruten (lange-termijn-gemiddelde over de periode 1962-98), maar met uitzondering van het broedjaar 1996, zaten alle broedjaren sinds 1986 v r beneden het gemiddelde. De hoge visserij- druk  n de teleurstellende broedjaren zorgden samen voor de gekende daling in het bestand. Zoals gezegd was het broed van 1996 meer dan behoorlijk (met 430 miljoen rekruten), wat voor een kortstondi- ge opleving van de stand  n de vangsten zorgde. Zowel in 1997 als in 1998 echter, was de rekruter- ing opnieuw uitzonderlijk zwak, wat zich uitte in historisch lage vangsten in 1999 (en vermoedelijk 2000), en wat zich meteen ook doorzet in minder gunstige vangstvooruitzichten.

Bij onveranderde visserijdruk moet rekening gehouden wor- den met een kleine daling van de aanvoer in 2001 t.o.v. de voorbije jaren, tot ca. 96.000 ton. De paaistand in 2001 zou dan slechts 59.000 ton bedra- gen—een absoluut historisch diepterecord. De kans is dan ook zeer groot dat de Europese Commissie drastische maatregelen zal uitvaardigen om deze neerwaartse trend te stoppen.

Schelvis - Noordzee

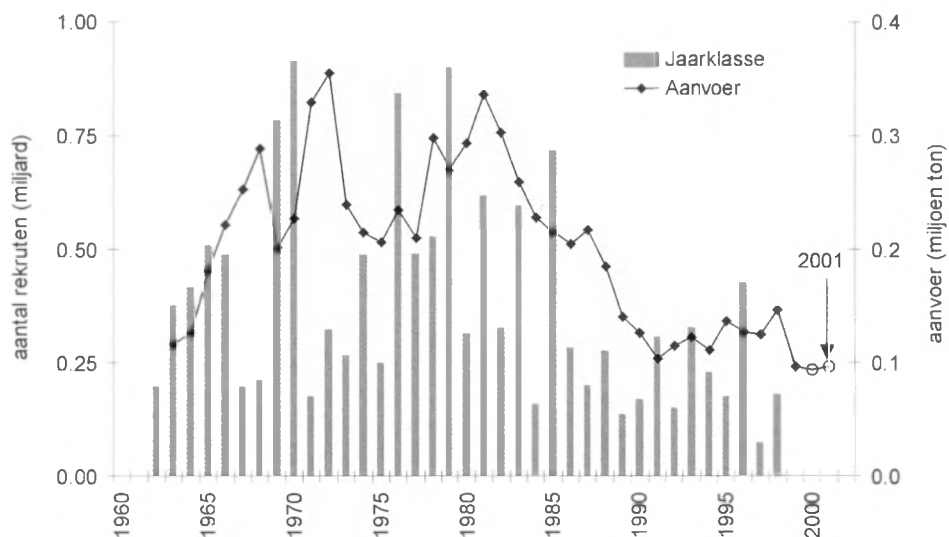
Sinds het midden van de jaren '60 vertoont de paaistand van schelvis een algemeen dalende trend. Dit leidde tot een absoluut laagtepunt in 1991. Sindsdien zien we een lichte vorm van herstel. De jaarklasse 1999 (73 miljard rekruten) kondigt zich aan als de sterkste sinds 1974 (Figuur 8). Hierdoor verwachten we een aangroei van de paaistand tot 230.000 ton in 2002. *De vangsten in 2001 zullen grotendeels bestaan uit deze jaarklasse en worden, bij gelijkblijvende visserijdruk op 209.000 ton geschat (inclusief teruggooi en bijvangst).*

Wijting - Noordzee

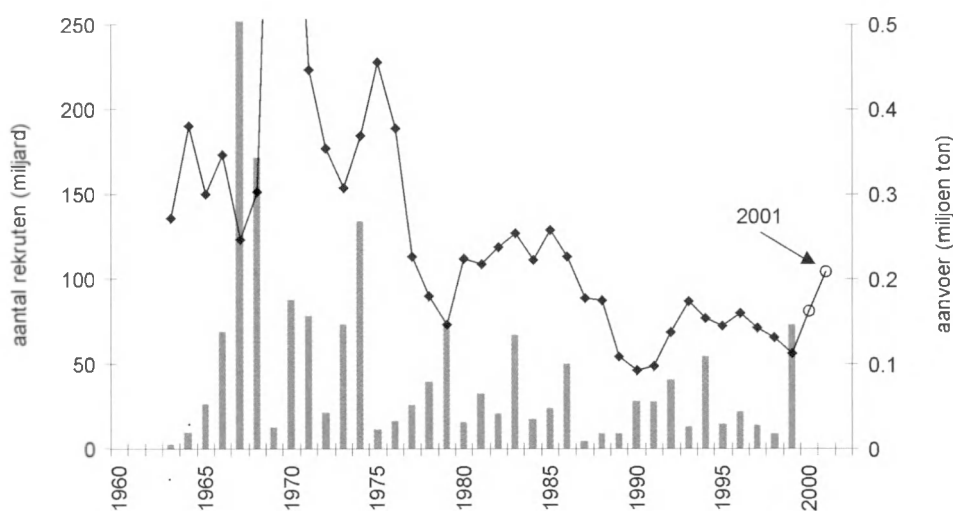
De paaistand van wijting neemt sinds het einde van de jaren '70 af, en bereikte in 1998 een historisch dieptepunt. Voor 1999 wordt een lichte toename verwacht. De daling in broedsterkte in de periode 1989-97 leidde tot een daling in de aanvoer, met een historisch minimum in 1998 (44.300 ton) (Figuur 9). *De betere jaar- klassen 1998 en 1999 zorgen ervoor dat de vangsten in 2001 opnieuw zullen toenemen tot 91.000 ton (inclusief teruggooi en bijvangst).*

Al bij al zien de vooruitzichten voor met name de tong- en de scholvisserij er bemoedigend uit, met stabiele en in sommige gevallen licht stijgende vangsten. De productie van verschillende zeer sterke jaar- klassen in 1996 en 1998 heeft een gunstige invloed op de omvang van de platvisbestanden. In de meeste gebieden kan vooral de tongvisserij zich hierdoor verheugen op goede voor- uitzichten voor de komende twee à drie jaar. Ook voor schelvis en wijting is de situatie iets beter dan vier of vijf jaar geleden. Voor kabeljauw daarentegen, is de toestand ronduit zorgwekkend, met een paaistand die op een historisch dieptepunt zit, en een veel te hoge visserijdruk.

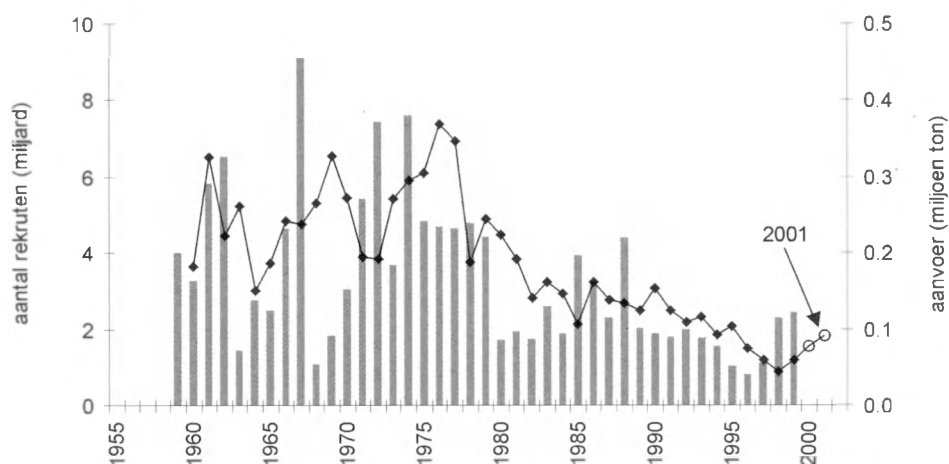
(*) Alle in dit artikel geciteerde gemiddelden werden berekend over de volledige tijdreeks aan gegevens (cf. Figuren).

Figuur 7 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor kabeljauw, Noordzee, Engels Kanaal en Skagerrak.

Figuur 8 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor schelvis, Noordzee.

Figuur 9 - Broedsterkte (aantal rekruten) en aanvoer voor wijting, Noordzee.

